

trading is. Men wil de oncontroleerbare handel onmogelijk maken, zowel uit kwaliteits- als prijsoverwegingen en men doet dat via in consequente wettelijke voorschriften.

Mijnheer de Voorzitter! Wij moeten niet tegen de meerderheid van de internationale partners in een andere mening over het gebruik van hennep binnen onze eigen nauwe grenzen mogelijk maken. Wij vinden ook, dat medisch de onschuldigheid van het hennepgebruik te weinig vast staat. Wij hebben daarom grote bezwaren tegen het sluiks toelaten van het gebruik, in het bijzonder door jongeren. Wij hebben overwegende bezwaren tegen de latente mogelijkheid van gebruik in buurt- en jeugdhuizen. Juist, mijnheer de Voorzitter, omdat de schriftelijke tekst van regeringszijde blijk geeft van een zo weinig principieel doordenken en zo onzorgvuldig formuleren, verwacht onze fractie van deze mondelinge openbare behandeling een nauwkeurige en nauwgezette verduidelijking van uitgangspunten van beleid.

□

Mevrouw **Ten Kate-Veen** (CHU): Mijnheer de Voorzitter! Namens de in CDA-verband samenwerkende fracties in deze Kamer moge ik de volgende opmerkingen maken over het aanhangige wetsvoorstel tot wijziging van de Opiumwet en enige daarmede verband houdende bepalingen in andere wetten. Daar de bestaande wetgeving onvoldoende was, zowel de wetgeving op zichzelf als de hantering ervan, komt de Regering met een nieuwe wettelijke regeling.

Op zich zijn wij akkoord dat de Regering met een nieuwe regeling komt, omdat Nederland een internationaal centrum is geworden van handel in drugs, hetgeen geleid heeft tot professionele criminaliteit en tot overmatig gebruik.

In dit wetsvoorstel maakt de Regering, in tegenstelling tot de thans geldende regeling, verschil in strafbepaling tussen henneproducten en heroïne enz., ook wel genoemd drugs met 'aanvaardbaar' risico en drugs met 'onaanvaardbaar' risico.

Door nu het invoeren van een aanzienlijk strenger strafrechtelijk regime ten aanzien van handel in amfetaminen, het zoveel mogelijk scheiden van de handel in henneproducten en die in drugs met onaanvaardbaar risico en het terugbrengen van misdrijf tot overtreding van het aanwezig hebben (bezitten) voor eigen gebruik van henneproducten, wil de Regering de ver-

schillen in gevaarlijkheid der stoffen in onderscheiden strafbedreigingen tot uiting brengen.

Wij zijn overtuigd van de noodzaak, de straffen voor de handel in heroïne aanzienlijk te verzwaren om op deze wijze de illegale internationale handel minder aantrekkelijk te maken en terug te dringen, zodat ons land niet meer de centrumpositie zal innemen, zoals thans het geval is. Hopelijk zal dat ook de vraag in ons land doen verminderen als gevolg van een kleiner aanbod. Wij staan dan ook een uitgesproken justitieel beleid voor en vinden een harde aanpak nodig! Dit echter ook ten aanzien van de handel in henneproducten, waarvan alleen de strafbedreiging van de grensoverschrijdende handel zal worden verzwared.

Een lagere strafbedreiging van max. één jaar gevangenisstraf wordt daarentegen voorgesteld voor het in bezit hebben van een geringe hoeveelheid drugs met onaanvaardbaar risico, bestemd voor eigen gebruik. Hierbij zal het beleid erop gericht zijn om de chronische gebruiker een behandeling te doen ondergaan.

In de memorie van toelichting staat: Ik citeer: 'Bij een voorwaardelijk sepôt en bij een voorwaardelijke veroordeling kan als voorwaarde worden opgelegd, dat de verslaafde zich onder behandeling stelt. De toepassing van het strafrecht dient er op die wijze toe, dat er een opening geboden wordt, dat voor verslaafden, die zich niet uit eigen beweging tot een hulpverlenende instantie hebben gewend, een behandeling in gang wordt gezet.' Einde citaat.

Dat hier de strafbepaling is afgestemd op hulp aan de slachtoffers om te trachten hen te genezen in hun eigen belang en in het belang van de gemeenschap, heeft onze volledige instemming. Maar mijnheer de Voorzitter, als men niet gemotiveerd is, is dan de kans op genezing niet erg klein? Hoe lang duurt de behandeling? Tot er een volledige genezing is ingetreden? En gebeurt dit altijd wel binnen de proeftijd?

Mijnheer de Voorzitter! Hoe denkt de Minister over de strafbepaling voor de beginnende gebruiker, iemand die bijvoorbeeld van henneproducten op heroïne overgaat, maar nog niet verslaafd is? Zal hier het strafrecht wel worden toegepast? Wij achten dit van belang, omdat wij ervan overtuigd zijn, dat er een preventieve werking uitgaat van de strafbepaling. Dit ook om te voorkomen, dat er gemakkelijker wordt overgegaan van hennep op heroïne.

Gaarne wil ik nog ingaan op de opvang van de slachtoffers van het druggebruik, voor hen die wel gemotiveerd zijn en zelf vragen om hulp. Er is een groot tekort aan centra met een goede opvang van de slachtoffers. Misschien kunnen wij beter spreken van 'patiënten'. In iedere dag, dat door een patiënt gewacht moet worden op een plaats in zo'n centrum, kan er één te laat zijn. Daarom is het van groot belang om zo spoedig mogelijk te zorgen voor zowel voldoende centra als opgeleide gekwalificeerde krachten in die centra, waarbij ook de nazorg een belangrijke plaats zal moeten innemen. Zijn er al plannen voor uitbreiding van deze centra? Tevens denken wij aan subsidiëring van het particuliere initiatief, dat ook zal moeten worden bevorderd.

Maar, mijnheer de Voorzitter, dit zijn maatregelen, die genomen moeten worden, wanneer het voor de persoon in kwestie te laat is. Veel belangrijker is het om te voorkomen dat deze centra nodig zijn om te voorkomen, dat er jeugd kapot aan gaat.

Daarom vragen wij: welke concrete plannen heeft de Regering ter versterking van de preventie en voorlichting?

Hierbij wordt niet gedacht aan een eenzijdige voorlichting over drugs, omdat men dan het gevaar loopt dat men appelleert aan de nieuwsgierigheid en experimenteerzucht van de jeugd. Men zou zich dan beter kunnen bezighouden met de algemene gezondheidsbevordering, de jeugd motiveren! Daarbij gaan onze gedachten om te beginnen uit naar de hoogste klassen van de basisschool en eerste klassen van het voortgezet onderwijs. Zijn er voldoende consultatiebureaus voor alcohol en drugs? Worden hierbij ook de huisartsen ingeschakeld?

In een radioprogramma werd onlangs gesproken over drugs en druggebruik. Hier kwam ter sprake, dat er momenteel 208 voornamelijk jonge mensen in buitenlandse gevangenis zitten. Ze werden door de politie in de diverse landen gearresteerd, omdat ze handelden in drugs of drugs voorhanden hadden.

Het vakantie seizoen is weer aangebroken. Veel jongeren gaan met vakantie naar het buitenland. Kan de Regering in verband met deze arrestaties eens extra aandacht hieraan schenken en hiertegen waarschuwen? Dit om veel leed te voorkomen, zowel voor de jonge mensen zelf als voor hun families.

Wanneer men een auto bestuurt met een zeker alcoholgehalte in het bloed, is men strafbaar, ook al heeft men

geen ongeluk veroorzaakt. Terecht, mijnheer de Voorzitter, omdat men hier de veiligheid in gevaar brengt, niet alleen van zichzelf, maar ook van anderen. Moet ook het rijden onder invloed van drugs niet als onverantwoord worden beschouwd, omdat de motorische functies door het gebruik negatief worden beïnvloed? Heeft men niet een verminderd vermogen om zich te concentreren op een bepaalde taak? Dit is toch bewezen? Wanneer kunnen er maatregelen in dezen tegemoet worden gezien? Is het gerechtelijke laboratorium in Rijswijk niet in staat onderzoek te doen van bloed en urine op drugs en medicijnen? Want ook het gebruik van bepaalde medicijnen kan bij autorijden de rijvaardigheid nadelig beïnvloeden. Of zijn er andere methodes onderzocht, onder andere de mogelijkheid van het meten van de polsfrequentie, die toeneemt bij gebruik van drugs en die in relatie staat tot de doses?

Aan de overzijde van het Binnenhof heeft de discussie voornamelijk plaatsgevonden over de risico's van het mildere vervolgsysteem ten aanzien van henneproducten. Al wordt het woord 'aanvaardbaar' risico niet in die zin gebezigd, toch wordt ervan uitgegaan, dat het 'aanvaardbaar' is om het bezit van deze producten voor eigen gebruik uit de sfeer van het misdrijf te halen en als overtreding aan te merken. Maar, mijnheer de Voorzitter, in hoeverre is het gebruik van henneproducten een aanvaardbaar risico? Dat de Regering zelf ook vraagtekens plaatst bij het gebruik ervan blijkt wel uit verschillende uitspraken. In de memorie van toelichting staat (stuk 13 407, nr. 3 blz. 10): 'Een niet te verwaarlozen risico voor de samenleving is naar het oordeel van ondergetekenden ook aan het gebruik van henneproducten verbonden' (al acht de Regering dit risico minder zwaar dan het risico dat het gebruik der op lijst 1 vermelde middelen met zich brengt).

Blz. 19: Wat het gebruik betreft, noodzaakt een aantal factoren tot voorzichtigheid in het beleid met betrekking tot de henneproducten. Allereerst is de kennis omtrent de risico's van het gebruik van henneproducten nog onvolledig!

Stuk 11742, nr. 8 blz. 69b: Een mogelijke hersenbeschadiging bij langdurig en intensief gebruik van henneproducten kan niet worden uitgesloten (dit risico bestaat ook bij langdurig en intensief gebruik van alcohol).

Onder d: Er bestaat een invloed van cannabis op de geheugenfunctie reeds bij relatief lage doseringen.

Daarom wil ik de Regering vragen om bij zoveel vraagtekens en zoveel waarschijnlijke gevaren (gewenning – overstap op heroïne) de uiterste voorzichtigheid te betrachten! Al zijn de definitieve bewijzen nog niet geleverd, het tegendeel is ook niet bewezen.

Wij mogen niet uit het oog verliezen, dat het gebruik en misbruik van drugs, ook van henneproducten, hoofdzakelijk voorkomen bij onze jongeren; deze jeugd die de ouders zullen zijn van de komende generatie. En ook hier weer vraagtekens of er sprake is van invloed op het nageslacht!

Wat zijn de oorzaken en achtergronden van het druggebruik? Is het een vlucht uit de werkelijkheid, een niet kunnen functioneren in deze maatschappij? Is dit sociologisch onderzocht? Is het waar dat in Nederland het gebruik van drugs veel groter is dan in de ons omringende landen?

Is het ook niet zo dat het gebruik in een groep een uitstralings-effect heeft, dat de één de ander overhaalt, met alle gevolgen van dien? Hierbij denk ik aan Amstelveen, waar een klas niet naar Parijs mocht wegens druggebruik. De schoolleiding besloot in overleg met de ouders de reis niet te laten doorgaan, omdat in Frankrijk het gebruik of bezit van drugs aanleiding tot moeilijkheden zou geven. Het druggebruik was op deze school de laatste tijd erg toegenomen! Gelukkig blijkt dat na de publikaties het gebruik ook weer is teruggelopen. Dit heeft blijkbaar preventief gewerkt!

Is de Regering niet van mening, dat er op grote schaal voorlichting zal moeten worden gegeven? Wil zij bij die voorlichting ook de ouders betrekken? Zij moeten hun kinderen opvoeden en zij moeten een gerichte kennis hebben om dit met hun kinderen te kunnen bespreken!

Over de stepping-stone theorie verschilt men van mening. Maar is het niet een gegeven, dat praktisch alle verslaafden aan heroïne, of beter gezegd 'slachtoffers' van heroïne, begonnen zijn met henneproducten? Deze producten worden vaak vergeleken met alcohol. Maar, mijnheer de Voorzitter, iemand die met alcohol begint, begint op een enkele uitzondering na niet met de bedoeling dronken te worden. Dit in tegenstelling tot drugs, waarbij het 'high' worden op zich het doel is. Overigens is dit mijnerzijds geen pleidooi voor alcoholgebruik. Integendeel!

In het voor ons liggende wetsvoorstel wil de Regering het in bezit hebben van henneproducten (tot 30 gram) voor eigen gebruik niet meer als misdrijf, maar als overtreding aanmerken.

In de memorie van toelichting staat: 'Het Enkelvoudig Verdrag laat derhalve geen ruimte voor een volledige criminalisering van het bezit voor eigen gebruik van 'verdovende middelen', die onder het verdrag vallen'. In de media komt het zo over, dat de henneproducten voor eigen gebruik in de praktijk vrij zullen zijn en dat de strafbaarstelling, niet meer als misdrijf doch slechts als overtreding, pro forma is aangebracht, omdat Nederland gebonden is door internationale verplichtingen van het Enkelvoudig Verdrag.

Is mijn vermoeden gerechtvaardigd dat de 'overtreding' in de praktijk praktisch niet meer zal worden vervolgd? Of kunnen de Ministers bevestigen, dat de wet wel zal worden uitgevoerd? Gaarne zal ik van de Ministers ook willen vernemen of de politieautoriteiten order krijgen nauwlettend op de uitvoering toe te zien. Ik hoop dat het niet zo zal zijn, dat er in de praktijk alleen bij hoge uitzondering zal worden gestraft en dat er niet uitsluitend geseponeerd zal worden, zoals nu vaak gebeurt.

Wij zien hierin een levensgroot gevaar voor uitbreiding van het gebruik, omdat de publieke opinie dan zal zijn: 'soft drugs zijn niet gevaarlijk, ze zijn aanvaardbaar', waardoor voor vele jongeren deze rem wegvalt, zodat zij het dan ook eens gaan proberen. Dit moet worden voorkomen!

Is het nu zó, dat wij het straffen op zich zo belangrijk vinden? Ja, mijnheer de Voorzitter, omdat wij dit zien als een vorm van preventie! Het feit dat het in bezit hebben (het gebruik) van henneproducten geen misdrijf meer is, maar een overtreding wordt en dat de strafmaat in dezen verschilt aan die voor drugs met onaanvaardbare risico's, vinden wij in beginsel aanvaardbaar, omdat hier een gradueel verschil in gevaar van gebruik wordt aangegeven, mits in de praktijk niet met deze maatregel de hand wordt gelicht. En dan niet, omdat de straf als een soort wrekende gerechtigheid moet worden gezien, maar als bescherming tegen zichzelf. Hierbij denk ik aan het gebruik van de helm op de bromfiets; verplicht gesteld als bescherming tegen zichzelf om bij eventuele ongelukken hersenbeschadiging te voorkomen! Preventief dus! Doordat men weet dat de wet gehanteerd wordt, houdt men zich eraan! Zou men de helm ook zo trouw dragen, als men wist dat de wet niet gehanteerd zou worden?

Misschien is het voorbeeld van de autogordel iets reëler, omdat het gebruik daarvan, evenals bij drugs, moeilijker is te controleren. Deze gordels

worden dan ook minder trouw gebruikt dan de helm, maar toch worden ze meer gebruikt naarmate men meer controleert. Al zal uiteraard het uitgangspunt voor drugs zijn, dat men minder gebruikt naarmate men meer controleert.

Mijnheer de Voorzitter! Het Enkelvoudig Verdrag, waaraan ook Nederland is gebonden, schrijft voor het bezit van verdovende middelen niet toe te laten anders dan voor medische en wetenschappelijke doeleinden. Als de Regering de wet wijzigt, met inachtneming van het bovenstaande, maar niet voornemens is deze wet loyaal uit te voeren, is dat dan niet een de facto ontduiking? Is dit dan niet een ondergraving van de morele waarde van de wet? Komt hier het rechtsgevoel niet in het gedrang?

Mijnheer de Voorzitter! Aan het einde van mijn betoog zou ik nog één voorbeeld ter illustratie willen aanhalen. Hierbij beroep ik mij op een getuigenis van mensen uit de zogenaamde Baader-Meinhof-groep, die door de tragische dood van Ulrike Meinhof weer in het nieuws is gekomen. Als ultra-links-anarchistische groep heeft zij gepleit voor een volledige vrijheid van hash-gebruik en hash-verkoop. In het blad van deze groep 'Konkret' stond een artikel met als titel: 'Heb je hash in je zak, dan heb je altijd wat te snoepen'. De Münchense advocaat van deze jonge mensen eiste volledige opheffing van dit verbod. Hij zei letterlijk: 'Hash is een genotmiddel, dat minder schadelijk is dan alcohol. Hash werkt niet verslavend. Ze heft daarentegen agressies op, lost innerlijke spanningen op zonder een dof gevoel van verstoring achter te laten'.

De gewezen echtgenoot van Ulrike Meinhof, Klaus Rainer Röhl, noemt later het standpunt, dat zijn groep tegenover de hash innam 'één van de meest fatale vergissingen'. Röhl ziet het aan zijn eigen dochter Anja, maar constateert het eveneens bij de hele scholierengemeenschap, dat men duidelijk afstompt, politiek ongeïnteresseerd wordt, onverschillig en traag, omdat zoals hij het uitdrukt: 'alle politieke opwekkingen opgelost worden in lichte cannabiswolkjes'. In hetzelfde blad 'Konkret' publiceert hij later een artikel met als titel 'Hash maakt dom'. Als in de zomer van 1971 de eerste sterfgevallen van jeugdige spuiters bekend worden, voelt hij zich mede schuldig door de 'Legaliseer-campagne' en het zorgeloze 'Heb je hash in je zak'. Hier wordt dus duidelijk het gevaar onderkend van de overstap van hash naar

heroïne. Dan roept hij op tot het eerste anti-drugcongres van de linksen in de Bondsrepubliek op 18 en 19 maart 1972, in de zalen van de universiteit in Hamburg. Dit werd een groot succes.

Volgens deskundigen heeft de hash-golf onder scholieren en studenten reeds lang zijn hoogtepunt overschreden. Bovendien is de politie in de Bondsrepubliek uiterst waakzaam en streng. Misschien mogen wij ten aanzien van de Bondsrepubliek thans constateren dat hash geen spanningsveld meer veroorzaakt tussen de grote politieke partijen. Men is het erover eens dat de hashgebruiker politiek en maatschappelijk ongeïnteresseerd raakt.

Mijnheer de Voorzitter! Bij de beoordeling van dit wetsontwerp gaat het er ons als CDA-fracties in eerste instantie om hoe wij onze gemeenschap, onze jeugd het beste kunnen dienen. Dit houdt in een goede en dus effectieve voorlichting. Een helpende hand voor degenen, die het slachtoffer zijn geworden en die wij als patiënten moeten benaderen. Maar, mijnheer de Voorzitter, bij deze benadering past ook een effectieve toepassing van strafmaatregelen om veel ellende en verdriet te voorkomen. Het zal de bewindslieden uit mijn betoog duidelijk zijn geworden dat het van hun antwoord af zal hangen, in welke mate de leden van de fracties, uit wier naam ik spreek, hun stem aan het voorstel kunnen geven.

De heer **Van Marion** (BP): Mijnheer de Voorzitter! Inzake het voor ons liggende wetsontwerp tot wijziging van de Opiumwet en enige daarmee verband houdende bepalingen in andere wetten, kan ik heel kort zijn. Ik zal mij niet wagen aan quasi-wetenschappelijke beschouwingen over het al dan niet in bepaalde groepen thuishoren van verschillende soorten verdovende middelen. Dat is het terrein van de chemicus en de medicus, feitelijk ook van de apotheker en per slot ook van de jurist. Over het gebruik van zogenaamde 'hard drugs' heeft ieder ongeveer dezelfde mening, namelijk dat deze uiterst schadelijk zijn voor de gezondheid en dat de gebruiker een zeer groot risico loopt om aan deze middelen verslaafd te raken en voorts dat het gevaar aanwezig is om naar steeds sterkere middelen te grijpen voor wie eenmaal aan deze drugs begint. Voor wat de hennep-produkten betreft zijn de meningen verdeeld. Ook zijn er onder de voorstanders van degenen, die deze producten willen vrijgeven, die moeten toegeven, dat de schadelijke

gevolgen op korte, maar misschien zelfs juist op langere termijn onbekend zijn.

Dat wat wel bekend is over het gebruik van deze producten is al verontwaardigend genoeg. Het is bekend dat het effect van de hennepprodukten wordt toegeschreven aan één van de werkzame stoffen THC (tetra-hydrocannabinol) en het is juist deze stof, die psychisch en fysisch bij de gebruiker van marihuana en hashish dezelfde verschijnselen kan oproepen, die ontstaan bij het gebruik van LSD (lysergzuurdiamide). Wanneer vakkundigen aantonen dat het THC-gehalte in de verschillende soorten hennep kan variëren met een hoge factor, komt het mij voor dat geen enkele gebruiker van hennep produkten ook maar bij benadering enige controle heeft over de hoeveelheid THC die hij in het lichaam krijgt. Persoonlijk heb ik nog de mening, dat het individueel ook nog kan verschillen wat de uitwerking van het gebruik betreft, zoals bijvoorbeeld de één na één glaasje beneveld raakt en een ander bij het vijfde nog 'niets voelt'. Het is bekend, dat het gebruik van hennepstoffen loomheid, geheugenstoornis, gevoel van onechtheid en dergelijke veroorzaakt. Heeft onze jeugd daar nu echt behoefte aan?

Moet oogluikend worden toegelaten, dat door het gebruik van deze stoffen onze jeugd wordt blootgesteld aan een remmende werking op het centrale zenuwstelsel, stoornissen van de psychomotoriek, verandering van de beleving van tijd en ruimte, reacties van angst en achterdocht? Ook signaleert men het optreden van psychotische reacties, verwardheid en pseudo-hallucinaties. Het is heel opmerkelijk, wat in het slot staat van 'Een venster op hennep': 'Wezenlijke kennis over het gebruik van cannabis en zeker over de gevolgen van het langdurig gebruik, is schaars. Dat de beantwoording van vele vragen een voorlopige moet zijn, hangt mede samen met het feit, dat het nog niet goed mogelijk is de concentratie van THC en van andere cannabinoïden in het bloedplasma te bepalen'.

Vandaar ook mijn vraag: Waarom dan dit wetsvoorstel, wanneer er zoveel onzekerheid heerst? Wie durft de verantwoordelijkheid al te nemen?

Hoe staat het met de overgang van soft- naar hard-drugs? De voorgestelde wetswijziging heeft ook plaats gehad in Italië en het gevolg was, dat het gebruik van heroïne als een bosbrand om zich heen greep. In Italië is men hard op weg te bewijzen, dat de stepping-stone theorie op waarheid be-